

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacrae Theologiae Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiae Ad Mentem Scoti Cursvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

7. Quid sit corruptio substantialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

partibus arboris ex ramo generata. An autem semen sit animatum, postea dicam disputatione prima de Anima.

36 *Solent etiam hic queri*, quānam sit causa immediata generationis aliarum substantiarum, an scilicet accidentia, an substantia. Sed hæc difficultas soluta est secundo *Physicorum*, ubi ostensum est, substantias immediate per virtutem suam substantialem producere alias substantias absque concursu immediato accidentium; hoc enim supposito, substantia generans debet dici causa immediata istius generationis.

Præterea queri solet, an quando sit generatio, detur resolutio compositi destructi vsque ad materiam primam; hoc est, utrum tum sicut destruitur compositum præcedens, destruantur etiam omnia accidentia absoluta istius compositi, ita ut in genito nihil remaneat ex eis, quæ erant in corrupto præter materiam primam. Sed & hæc etiam difficultas soluta est ex dictis in *Physica*, nam in sententia eorum, qui ponunt accidentia illa absoluta, ut quantitatem, & qualitates, subiectioni in materia prima, dicendum est, quod non detur talis resolutio in nostra vero, & Thomistarum, qui putamus accidentia illa subiectioni in toto composito, dicendum est quod detur talis resolutio, quandoquidem pereunte composito perire debent omnia accidentia in illo subiectata.

QVÆSTIO VI.

Quid sit corruptio substantialis.

CONCLUSIO.

37 *Corruptio substantialis est mutatio totius substantialis in non totum substantiale, manente subiecto, seu parte materiali istius totius. Vel mutatio, quæ aliquando mutatur à forma substantiali ad priuationem, seu negationem istius forme. Hæc in re debet esse communis; & patet*, quia omni & soli competit: quotiescumque enim materia quæ erit sub forma substantiali, habet postea priuationem, aut negationem istius forme, corrumpitur necessario totum compositum ex materia, & illa forma, siue forma destruitur ut contingit in omnibus corruptionibus, præter humanam; sine non, ut contingit in hominis corruptione, & nunquam fit corruptio substantialis propria opposita generationi, de qua hic agimus, quin materia transeat à forma ad priuationem; nec potest assignari in quo melius collocanda sit corruptio quam in tali transitu, seu mutatione.

Deinde quotiescumque de aliquo toto, de quo verum erat dicere, existit, postea verum est dicere, non existit; si maneat subiectum ipsius, dicitur corrumpi proprie, & consequenter datur vera, ac propria corruptio; & nunquam datur corruptio, quin sit verum dicere, quod aliquid compositum quod prius existit, non existat; nec in aliquo melius collocanda est ratio formalis corruptionis quam in huiusmodi transitu: ergo bene describitur esse talis transitus.

Dixi autem, *manente subiecto*, quia si totum compositum quoad subiectum & formam, seu quoad omnes partes substantiales definieret, non corrumpetur, quod tamen spectat ad questionem de nomine.

38 *Dices*, si destrueretur totaliter, siue per annihilationem, siue per transubstantiationem corpus hominis, magente anima, aut materia prima ignis manente forma ignis, tum corrumpetur homo & ignis: sed tamen non mutaretur totum in totum manente subiecto, nec mutaretur materia prima à forma ad priuationem: ergo male describitur corruptio substantialis in conclusione.

Probat sequela maioris, quia non annihilaretur, nec transubstantiaretur illud totum, quandoquidem maneret aliqua pars ipsius: ergo corrumpetur, quandoquidem non datur aliqua actio destructiva substantialis media inter annihilationem, transubstantiationem, & corruptionem.

Respondetur negando sequelam maioris, ad cuius probationem dico, non dari quidem de facto aliquam mediam, sed possibilem esse, nimirum illam, de qua sit mentio in obiectione, quæ quia non est data de facto unquam,

non erat necessario nec nominanda nomine aliquo proprio, nec definienda.

Quod si quis tamen vellet definire actionem destructivam substantialem, ut sic communem omni actioni, quæ non est annihilativa, aut transubstantiativa, dicat esse mutationem totius substantialis in non totum substantiale manente aliqua parte substantiali ipsius: & hanc actionem postea potest diuidere in eam, quæ est mutatio totius, manente parte materiali; & in eam, quæ est non manente parte materiali: & rursus potest diuidere eam, quæ est mutatio manente parte materiali, in eam, quæ est manente parte materiali tantum, & talis est destructio omnis compositi de facto præter huminum; & in eam quæ est manente parte materiali & formali, & talis est destructio hominis, ut patet.

Quæres primo, an detur corruptio substantialis?

Respondetur quod sic, ex omnibus principiis ex quibus colligitur dari de facto materiam primam, & formas substantiales.

Quæres secundo, an hæc mutatio sit naturalis, hoc est An sit secundum inclinationem subiecti?

Respondetur primo non posse esse secundum inclinationem compositi, quod denominatur mutari in non esse, & corrumpi, quia nihil potest inclinari naturaliter ad non esse suum inclinatione innata, de qua loquimur, quidquid sit de elicita.

Respondetur etiam, non esse secundum inclinationem saltem primariam, & per se materiam, quæ per corruptionem transit ab esse formæ ad non esse eius, quia alias materia non appeteret formam, à qua transit per corruptionem; neque enim potest aliquid inclinari per se primo ad aliquam formam, & ad non esse istius formæ. Dixi autem primariam, & per se, quia quandoquidem materia non solum appetit formam, quam habet, sed alias formas, & priuatio istius formæ sit medium necessarium ad alias formas, potest dici quod secundario & per accidens appetat illam priuationem, quatenus aliquid appetit necessario inferens illam priuationem, nimirum alias formas incompatibiles cum illa forma, nec in hoc videtur posse esse alia questio, quam de nomine.

40 *Quæres tertio*, an natura per se intendat corruptionem.

Respondetur, si per naturam hic intelligatur causa secundæ naturalis ordinis, substantialem corruptionem nullo modo intendi per se primo vlla ratione, bene tamen potest intendi per se secundario tam à causa particulari quam ab vniuersali.

Hæc resolutio quo ad primam partem est communissima, & probatur, tum quia ideo corrumpit ut generet: unde si posset generare absque corruptione non corrumpere: tum quia ex corruptione nullum bonum particulare aut vniuersale oritur, nisi quatenus concomitatur eam generatio.

Secunda pars videtur esse contra *Complutenses* hic quæ 3. Interdunt *disp. 3. m. 14.* dicunt enim naturam particularem non intendere per se etiam intentione secundaria corruptionem, bene tamen sic intendi à natura vniuersali.

Probat, quia tam natura vniuersalis, id est causa naturalis vniuersales, quam etiam natura particularis assuequitur mediante corruptione bonum per se intentum; primario ab illis, nempe res illas, quas generant: ergo intendunt secundario saltem corruptionem, sine qua non assuequerentur illud bonum.

Confirmatur specialiter contra *Complutenses*, quia non magis sequitur bonum vniuersi ex corruptionibus, quam bonum ignis ex corruptione aquæ verbi gratia ex qua corruptione sequitur propagatio ignis, & etiam conservatio: ergo si natura vniuersalis intendit per se intentione secundæ corruptionem, etiam particula istam sic intendit. Nec sanè fauet *Complutensibus* D. Thomas dum dicit corruptionem esse de intentione nature vniuersalis non particularis: nam intelligendus est de intentione nature particularis istius rei, quæ corrumpitur, non vero de intentione nature particularis rei, quæ corrumpit.

Dices cum illis: Corruptio per accidens tantum coniungi

Quia corruptio substantialis.

Datur corruptio substantialis.

An sit naturalis.

An intendatur per se natura.

Interdunt secundario tam à causa vniuersali quam à particulari.

coniungitur ad bonum naturæ particularis, & consequenter non intenditur per se secundario, sed per accidens, ab illa; sed coniungitur per se cum bono naturæ vniuersalis, seu vniuersi, quia ex ea sequitur varietas & diuersitas specierum ac indiuiduorum, & consequenter intenditur per se secundario à natura vniuersali: ergo non est eadem ratio dicendi, quod vtrique natura per se intendat corruptionem.

Respondeo, tam per accidens coniungi corruptionem cum bono vniuersi, quam cum bono particulari: ideo enim coniungitur cum bono vniuersi, quia non potest haberi illud bonum absque illa, sed nec potest etiam bonum particulare haberi sine illa.

Deinde sicut bonum particulare posset haberi absque corruptione, casu quo formæ substantiales non essent incompatibiles, aut quo materia primè sufficienter disposita applicaretur causæ effectiue absque illa forma substantiali; & propterea dicitur corruptio esse per accidens requisita ad generationem, ita etiam tota varietas rerum quæ est in vniuerso, posset haberi absque corruptione, si materiæ applicarentur absque formis: ergo per accidens est corruptio ad bonum vniuersale sicut est ad bonum particulare.

*Ad de-structio-
formæ
acciden-
talis in-
tendatur
per se à
natura.* 41. *Quæres quarto*, an destructio formæ accidentalis intendatur à natura per se. *Arriaga hic disp. 2. num. 71.* existimat quod sic, quia aliqua forma accidentalis potest esse disconueniens subiecto, vt error respectu intellectus, dolor respectu animalis: & licet non esset disconueniens posset aliquis velle non esse ipsius, vt si homo non vellet conseruare volitionem aut nolitionem vlam.

Non potest hic esse alia questio quam de nomine. Vnde *Respondeo*, si solum dicatur natura intendere per se illud quod potest in ipsa naturaliter produci absque productione alterius incompatibilis, non posse intendi per se destructionem formæ accidentalis, quia nulla causa naturalis potest cessare ab actione conseruatiua, quam habet circa formam semel habitam, nisi vel remoueat, vel ponatur impedimentum: sed non potest remoueri nisi producta alia forma, nec impedimentum potest poni, nisi forma aliqua incompatibilis: ergo.

Si vero per se diceretur etiam intendi à natura destructio formæ, à qua abhorreret, sic posset dici quod intendetur per se destructio erroris, & doloris, ac similia.

Denique si diceretur intendi per se à natura illud, quod per causam naturalem fieri posset directe, siue illa causa naturalis esset libera siue non; posset etiam dici quod destructio volitionum, & nolitionum posset intendi per se & quidem primario à natura.

QVÆSTIO VIII.

Quomodo se habeant ad inuicem generatio & corruptio, & quomodo generatio vnius est corruptio alterius.

*Quatuor
difficul-
tates hic
exami-
nandæ.* **P**lures difficultates hic examinabimus. *Prima* est, an vnica sit actio corruptiua & generatiua; *Secunda*, an generatio & corruptio sint duæ mutationes; *Tertia*, quomodo sensul generatio vnius sit corruptio alterius; *Quarta*, quem ordinem prioris & posterioris retineant inter se.

CONCLUSIO

*In gene-
ratione
corrupti-
ua non
interue-
niunt
duæ ac-
tiones
positiue.* Quando generatur vnum ex altero corrupto, non interueniunt duæ actiones positivæ, vna per quam corrumpitur substantia corrupta & altera per quam producatur substantia genita. Hæc est communis.

Probat manifeste, quia corruptio non potest fieri absque cessatione actionis conseruatiue, & potest fieri per illam, nec illa debet poni per actionem vllam positivam ad se immediate terminatam, cum sit negatio, nec per vllam aliam positivam, nisi per illam qua generatur alterum compositum; & debet poni hæc positiua, quia est connaturalis saltem, si non absoluta, incompatibilitas actionis generatiue substantiæ genitæ cum actione conseruatiue substantiæ corruptæ, quia est talis impossibilitas inter formas substantiæ genitæ & corruptæ, & alias non cor-

rumperetur substantia corrupta, quando generatur altera substantia ex materia ipsius: ergo non interuenit nisi vnica actio positiva, quana generatur vnica substantia ex altera corrupta. Imo nec in hac vnica actione est consideranda formalitas vlla positiva præter formalitates illas ipsas, quas requirit per se in ordine ad formam generandam, & quas haberet, quamvis non præcederet, nec posset præcedere alia forma destruenda in materia, quæ per ipsam mutatur ad formam generandam, quia omnis formalitas positiva in actione debet habere munus positivum, illa autem formalitas tale munus non haberet, & quia sufficienter illæ formalitates secundum quas respicit formam generandam ex suppositione incompatibilitatis illius cum forma destruenda, seu sepata da.

CONCLUSIO II.

43. *Interveniunt duæ mutationis realiter separabiles dum generatur vnum & corrumpitur.* Hæc est iuxta principia Doctoris in 4. dist. 16. quæst. 2. num. 1. vbi probat emissionem culpæ, & infusionem gratiæ esse duas mutationes, quem sequuntur in eo sensu omnes discipuli: & quamvis Thomista aliqui tenere videantur oppositum, tamen in e vix potest esse difficultas, & certe *Caetan* iter dist. expressè 1.2.7.11. ait generationem & corruptionem esse duas mutationes.

Probat manifeste, quia corruptio potest esse sine generatione, vt si Deus suspenderet concursum conseruatiuum formæ à materia, & non concurrere ad productionem alterius formæ; & vltius generatio potest esse absque corruptione, vt si applicaretur materia prima bene disposita absque vlla forma substantiali agentis: tunc enim illud agens generaret compositum inducendo novam formam absque destructione alterius formæ, aut compositi: ergo.

Probat secundò quia corruptio formaliter loquendo est negatio, seu suspensio actionis conseruatiue formæ in subiecto: & per illam suspensionem materia transit à forma ad negationem formæ: generatio autem formaliter loquendo est actio positiva, per quam materia transit de privatione ad formam: sed actio positiva, & negatio non possunt identificari. Imo ex hoc sequitur quod non solum sint distinctæ realiter, sed specie, & etiam ex eo, quod habent terminos distinctos speciei: corruptio enim terminatur ad non esse formæ; generatio vero ad esse formæ.

CONCLUSIO III.

44. *De facto omnis generatio, quæ de nouo fit absque miraculo, habet secum concomitantem corruptionem, & e converso.* Hanc tenent omnes.

Probat primo de generatione non viuientium; nunquam enim talis fit de nouo absque miraculo, nisi in materia, quæ ante habuit formam substantialem incompatibilem cum forma introducenda: ergo de facto tollitur illa corruptio forma quando fit generatio: & consequenter nunquam fit generatio de nouo absque miraculo, quæ non habeat concomitantem corruptionem.

Rursus nunquam corrumpitur aliqua forma, quin introducatur alia; & ergo corruptio habet semper concomitantem generationem.

Dixi autem absque miraculo, quia quando generatur de nouo ex speciebus sacramentalibus aliqua substantia, fit generatio absque vlla corruptione. Dixi etiam de nouo, quia prima generatio elementorum & cæli facta sunt absque vlla corruptione.

Probat etiam conclusio de generatione viuientium: nam licet quando proximè generatur homo, ve bi gratia ex corpore, non fiat tunc necessario aliqua corruptio, sicut nec quando corrumpitur homo per separationem anime, fit necessario aliqua generatio in nostra sententia, qui ponimus præter animam in animantibus formam corporeitatis est eadem ratio de generatione viuientium, ac non viuientium: tamen generatio completa hominis, quatenus etiam dicit generationem corporis habet annexam corruptionem illius substantiæ, ex qua producebatur corpus, quod est altera pars hominis (& idem est de rebus animantibus) & corru-

De facto
omnis
genera-
tio non
miracu-
losa ha-
bet anne-
xam cor-
ruptionem
& e con-
uerso.